

ИНФОРМАЦИЈА
о стању у области привреде на подручју
општине Лакташи за 2021. годину

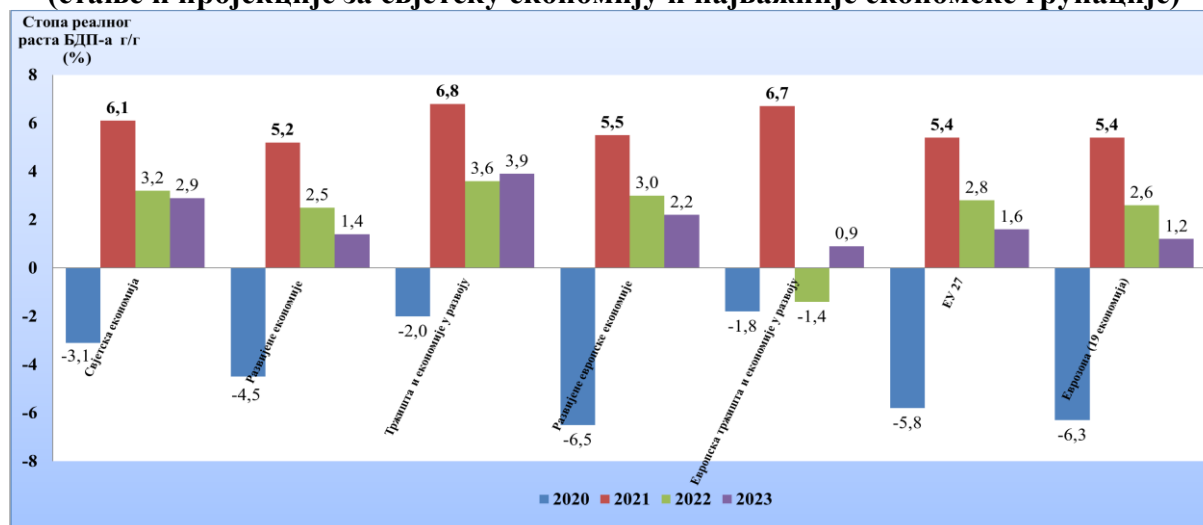
На основу члана 34. став (2) тачка 37. Статута Града Лакташи ("Службени гласник Града Лакташи", број: 5/22), а у складу са Програмом рада Скупштине општине Лакташи за 2022. годину ("Службени гласник општине Лакташи", број: 12/21),
Градоначелник п о д н о с и

ИНФОРМАЦИЈУ о стању у области привреде на подручју општине Лакташи за 2021. годину

1. Увод

Према доступним подацима за 2021. годину¹ значајно успоравање свјетске економске активности (забиљежено у 2019. години), кулминирало је у 2020. години под утицајем пандемије изазване вирусом корона, а прекинуто је у 2021. години, јер је економски раст, мјерен стопом реалног раста БДП-а, забиљежен у готово свим регионима свијета, економским групацијама и појединачним економијама. Раст свјетске економије, најважнијих економских групација, најразвијенијих економија, највећих свјетских произвођача нафте, најважнијих спољнотрговинских партнера и земаља из региона и ширег окружења Републике Српске и БиХ, битно се одржава на економију Републике Српске и БиХ, као мале и отворене економије. На наредном графикону су приказана економска кретања и пројекције за ниво свјетске економије и најважнијих економских групација.²

Стопе реалног раста БДП-а (стање и пројекције за свјетску економију и најважније економске групације)

Раст економске активности на нивоу свјетске економије у 2021. години износио је 6,1% (у 2020. остварен пад од 3,1%), док се по анализираним економским групацијама кретао од 5,2% (у 2020. остварен пад од 4,5%) колико је износио код групације Развијених економија, до 6,8% (у 2020 остварен пад од 2,0%) колико је

¹ Међународни монетарни фонд: World Economic Outlook (WEO): War Sets Back the Global Recovery, Washington, DC, April 2022.

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/04/19/world-economic-outlook-april-2022>

Међународни монетарни фонд: World Economic Outlook Update, Washington DC, July 2022.

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/07/26/world-economic-outlook-update-july-2022>

² Подаци ММФ (називи публикација наведени у фусноти један) из јула 2022. године, осим за групацију развијених европских економија који потичу из априла 2022. године

износио код групације Тржишта и економије у развоју, у које спадају и Република Српска и БиХ.

Према пројекцијама ММФ приказаним на графикону раст се може очекивати и у 2022. и 2023. години, али уз успоравње економске активности на глобалном нивоу (смањење стопе реалног раста БДП-а са 6,1% у 2021. на 3,2% у 2022. односно 2,9% у 2023. години), прије свега због сукоба у Украјини који је додатно погоршао проблеме у глобалним ланцима снабдијевања поремећеним још од избијања пандемије вируса корона, те утицао на раст цијена робе на свјетским тржиштима, а посебно цијене хране и енергије (нпр. очекивани просјечни раст цијена нафте у 2022. години је 50,4%, а у 2023. години очекује се пад цијена од 12,3%), које прати инфлација широм свијета, са нагласком на САД и развијене европске економије, и то виша (очекивани ниво инфлације за развијене економије је 6,6% у 2022. односно 3,3% у 2023. години, а за тржишта и економије у развоју 9,5% у 2022. односно 7,3% у 2023. години) од прогнозиране у априлу 2022. године-WEО, April 2022. године (ревизија навише за 0,9%, односно 0,8% респективно за развијене економије, а 0,8% за тржишта и економије у развоју). Претходно наведено, као и смањење глобалне производње у другом тромјесјечју, због пада у Русији, а посебно у Кини, код које је успоравање економске активности (смањене прогнозе раста за 2022. годину за 1,1%) виша од очекиваног, и због пандемије изазване вирусом корона и посљедичне превентивне блокаде и продубљавања кризе некретнина, чињеница да је америчка потрошачка потрошња испод очекиване, поштравање финансијских услова због инфлације, а посебно поштравање монетарне политике у Европи, ширење сукоба и наставак негативних посљедица сукоба у Украјини, санкције уопштено, а посебно према руском енергетском сектору, смањење предвиђеног раста свјетске трговине роба и услуга за 0,9% у 2022. години (за 0,3% код развијених економија; за 1,8% код тржишта и економија у развоју), односно на ниво од 4,1% (5,3% код развијених економија; 2,2% код тржишта и економија у развоју), и за 1,2% у 2023. години (за 1,4% код развијених економија; за 0,9% код тржишта и економија у развоју), односно на ниво од 3,2% (3,2% код развијених економија; 3,3% код тржишта и економија у развоју), што је условило да се предвиђање свјетског раста у односу на април 2022. године, смањи за 0,4% за 2022. годину, односно 0,7% за 2023. годину. Вјероватан је и алтернативни сценарио према којим се раст свјетске економије додатно успорава на око 2,6% у 2022. години, односно око 2,0% у 2023. години, чијом би се реализацијом остварио раст који спада у доњих десет посто од 1970. године, уз могуће разбуктавање инфлације и социјалне немуре. Код анализираних економских групација највећи раст се очекује код групације тржишта и економија у развоју (3,6% у 2022. односно 3,9% у 2023.), иако су предвиђања за ову групацију, као и код свјетске економије, смањена у односу на април 2022. године (смањење за 0,2%, односно 0,5%), што је веома значајно с обзиром да земље у развоју и земље са ниским приходима имају ограничене снаге у борби против кризе. ММФ очекује тешке посљедице сукоба и у еврозони, будући да санкције уведене Русији тешко погађају Европу, а посебно за Њемачку (у односу на прогнозу у октобру 2021. године, смањење очекиваног раста њемачке економије за 2022. годину је 3,4%). За еврозону се очекује раст од 2,6% у 2022. години, односно 1,2% у 2023. години.

Стање и прогнозе кретања БДП-а за седам најразвијенијих индустријских земаља свијета (Г7)³, а затим за Шпанију, Естонију, Низоземску, Републику Ирску, као поједине од развијене европске економије, земље BRICS-а⁴, земље ASEAN-а⁵, Азијске тигрове⁶, земље које се налазе на селектованој листи ММФ-а од 30 економија за које је назначено да производе 83% свјетског аутопута, а не анализирају се у оквиру једне од

³ САД, Канада, Јапан, Њемачка, Италија, Француска и Велика Британија.

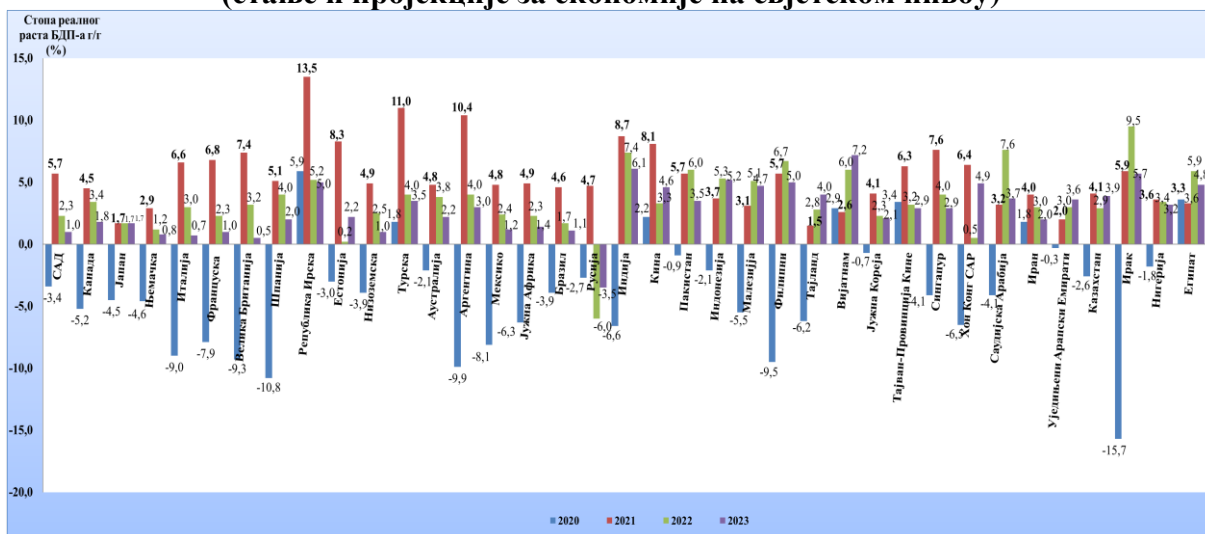
⁴ Бразил, Русија, Индија, Кина и Јужна Африка.

⁵ Индонезија, Малезија, Филипини, Тајланд и Вијетнам.

⁶ Јужна Кореја, Тајван, провинција Кине, Сингапур и Хонгконг САР.

претходно набројаних групација⁷ и највеће свјетске произвођаче нафте, приказани су на наредном графикању.⁸

Стопе релативног раста БДП-а (стање и пројекције за економије на свјетском нивоу)

Седам индустријски најразвијенијих земаља свијета (Г7) у 2021. години је остварило раст БДП-а (г/г), који се кретао од 1,7% колико биљежи економија Јапана (у 2020. пад од 4,5%), преко 5,7% колико износи код економије САД-а (у 2020. пад од 3,4%) до раста од 7,4% колики је исказан за економију Велике Британије (у 2020. пад од 9,3%). Од развијених европских привреда Шпанија је остварила раст од 5,1 % (у 2020. пад од 10,8%), Естонија раст од 8,3% (у 2020. пад од 3,0%), Низоземска од 4,9% (у 2020. години пад од 3,9%), а посебно вриједи истаћи наставак раста економије Републике Ирске (заснована на знању, услугама и високотехнолошкој индустрији) са стопом раста од 13,5% (највећи раст г/г; у 2020. раст од 5,9%). Земаље BRICS-а, такође биљеже раст БДП-а, који се кретао од 4,6% код економије Бразила (у 2020. пад од 3,9%), 4,7% код економије Русије (у 2020. пад од 6,0%) и 4,9% код економије Јужне Африке (у 2020. пад од 6,3%) до 8,1% код економије Кине, као једне од ријетких економија која је остварила раст БДП-а и у 2020. години (2,2%), те до 8,7% колики је раст БДП (г/г) код економије Индије (у 2020. пад од 6,6%). Код земаља ASEAN-а раст се кретао од 1,5% код економије Тајланда (у 2020. пад од 6,2%) до 5,7% код економије Филипина (у 2020. пад од 9,5%). Азијски тигрови биљеже значајне стопе раста од 4,1%, колико је износио раст економије Јужне Кореје (у 2020. пад од 0,7%), до 7,6% код економије Сингапура (у 2020. пад од 4,1%). У оквиру групе од 30 економија, селектованих од стране ММФ, раст БДП-а економија, а које нису анализирани у оквиру претходних групација, се кретао од 4,8% (у 2020. пад од 2,1%) колико је износио код Аустралије до 11,0% (у 2020. години раст од 1,8%) колико је износио код Турске. Раст БДП-а код земаља великих произвођача нафте се креће од 2,0 % код Уједињених арапских емирата (у 2020. пад 0,3%) до 5,9% код Ирака, који је у 2020. години са једним од највећих падова БДП-а (15,7% г/г) у негативном смислу био озбиљна конкуренција Венецуели (30,0% у 2020.), с тим да треба нагласити постепени опоравак економије ове државе изражен

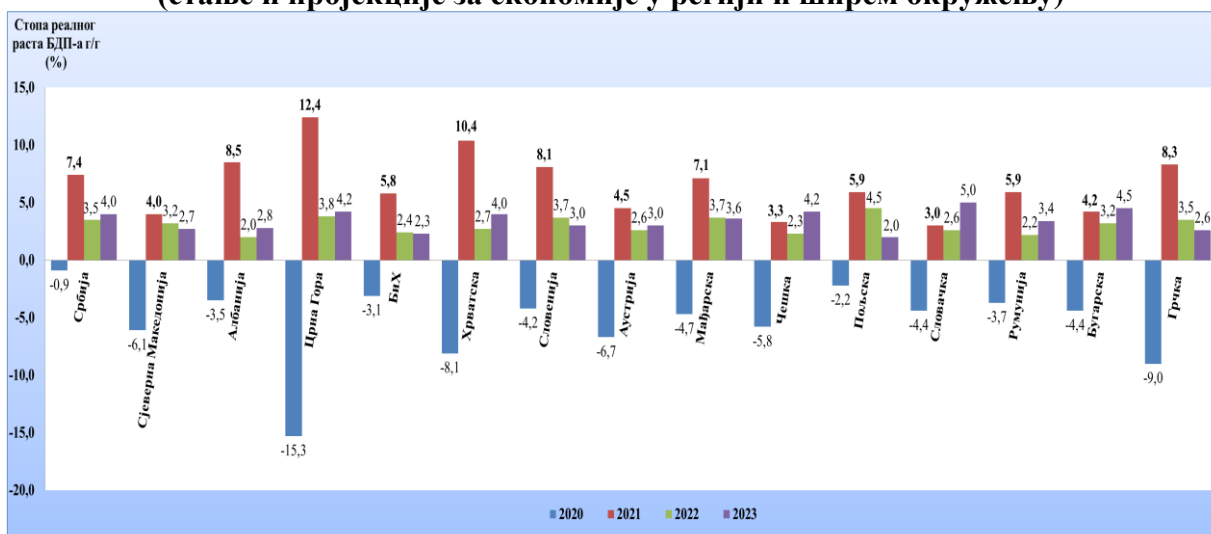
⁷ Турска, Аустралија, Аргентина, Мексико, Пакистан и Египат.

⁸ Подаци ММФ-а (називи публикација наведени у фусноти један) из јула 2022. године, осим за Републику Ирску, Естонију, Вијетнам, Тајван, провинцију Кине, Сингапур, Хонг Конг САД, Уједињене Арапске Емирате, Ирак и Венецулу (због великог пада БДП-а у 2020. години и утицаја на прегледност није приказана на графикању), које нису биле обухваћене пројекцијама ММФ-а из јула, па су кориштени подаци из априла 2022. године.

минималним позитивним растом БДП-а (г/г). За све анализирани економије ММФ предвиђа позитивне стопе раста у 2022. и 2023. години, осим за Русију због изражених тензија у међународним политичким и економским односима за које се очекује да ће се негативно рефлектовати на руску економију. Највећи раст се прогнозира за Ирак са пројектованим стопама раста од 9,5%, односно 5,7% респективно, а слиједе га Судијска Арабија са стопом од 7,6%, односно 3,7% респективно, Индија са стопом од 7,4%, односно 6,1% респективно, Филипини са стопом од 6,7%, односно 5,0% респективно, Вијетнам са стопом од 6,0% односно 7,2% респективно, те Пакистан са стопом од 6,0%, односно 3,5% респективно, што са очекиваним наставком континуираног раста кинеске економије од 3,3%, односно 4,6% респективно, значи да се у наредном двогодишњем периоду, највећи раст БДП-а и значајан утицај на свјетски производ очекује од земаља Блиског и Далеког истока, с обзиром да се код Г7 и посматраних развијених европских економија очекивани раст креће максимално до 5,2%, односно до 5,0% респективно (Република Ирска).

Када је ријеч о региону и ширем окружењу Републике Српске и БиХ наредни графикон⁹, све анализирани економије, у 2021. години забиљежиле су позитивне стопе раста БДП-а (г/г). Највише стопе раста, које су због великог удјела у структури БДП-а, засноване на постепеном опоравку промета у области туризма остварила су економије Црне Горе (у 2021. раст од 12,4%; у 2020. пад од 15,3%) и Хрватске (у 2021. раст од 10,4%; у 2020. пад од 8,1%), а слиједи их економије Албаније са растом од 8,5% (у 2020. пад од 3,5%), Грчке са растом од 8,3% (у 2020. пад од 9,0%), Словеније са растом од 8,1% (у 2020. пад од 4,2%), Србије са растом од 7,4% (у 2020. пад од 0,9%) и Мађарске са растом од 7,1% (у 2020. пад од 4,7%), док је економија БиХ остварила раст од 5,8% (у 2020. години пад од 3,1%), а Сјеверне Македоније раст од 4,0% (у 2020. години пад од 6,1%). Према прогнозама ММФ у 2022. и 2023. години све земље из ове групације ће остварити позитивне стопе раста БДП-а, а највећи раст г/г се очекује од Пољске (4,5%, односно 2,0% респективно), Црне Горе (3,8%, односно 4,2% респективно), Мађарске (3,7%, односно 3,6% респективно), Словеније (3,7%, односно 3,0% респективно), те Србије (3,5%, односно 4,0% респективно). За БиХ се предвиђа раст од 2,4%, односно 2,3% респективно, за Сјеверну Македонију раст од 3,2%, односно 2,7% респективно, док се за Хрватску предвиђа раст од 2,7%, односно 4,0% респективно.

Стопе реалног раста БДП-а
(стање и пројекције за економије у регији и ширем окружењу)

⁹ Подаци ММФ-а (назив публикације наведен у фусноти један) из априла 2022. године.

Да је Европска унија у 2021. години остварила раст економије говоре и подаци Европске комисије (ЕК) из јула 2022. године¹⁰ и Eurostat-а. Према наведеним изворима реални раст БДП-а за Европску унију (ЕУ 27) је 5,4% (у 2020. пад од 5,9%), а за еврозону (ЕУ 19) 5,3% (у 2020. пад од 6,4%), а у 2022. односно 2023. години за Европску унију предвиђа се раст од 2,7%, односно 1,5% респективно, а за еврозону од 2,6%, односно 1,4%. У својим најновијим прогнозама из јула 2022. године (Economic Forecast, Summer 2022), у односу на прољетну прогнозу, ЕК је ревидирала изгледе за раст Европске уније (смањење реалног раста БДП-а за скоро 1%), а прогнозу инфлације навише (за више од 1%), јер се након опоравка од посљедица пандемије, европска привреда, којој се предвиђала дуготрајана и снажна експанзија суочила са изазовима које је произвела криза у Украјини (повећање цијена робе, поновне поремећаје у ланцима снабдијевања и све већа неизвјесност). При томе се очекује се да ће економска активност ослабити у другом тромјесјечју, али би требала да се оснажи током љета, захваљујући туристичкој сезони, те да ће у 2023. години економски раст добити одређени замах захваљујући отпорном тржишту рада, ублажавању инфлације, подршци Фонда за опоравак и отпорност и још увијек великом износу вишка штедње. Инфлација на нивоу Европске уније расте од почетка 2021. године, навише због раста цијена енергената, и у посматраној години је била 2,9% (у 2020. стопа инфлације 0,7%), а на нивоу еврозоне је била 2,6% (у 2020. стопа инфлације 0,3%). Због додатног притиска на раст цијена изазваног кризом у Украјини, у Европској унији се очекује раст нивоа инфлације на 8,3%, а у евро зони на 7,6%, а у 2023. години очекује се смањење нивоа инфлације, у Европској унији на 4,6%, а у еврозони на 4,0%. Прије избијања нове кризе, тржите рада је било стабилно (у 2021. години у Европској унији је отворено више од 5,2 милиона радних мјеста, повећање броја запослених за скоро 3,5 милиона, смањења броја незапослених за скоро 1,8 милион, ниже стопе незапослености у односу на претходни период, када су биле рекордно ниске). Очекује се даље побољшање услова на тржишту рада (повећање запослености за око 1,2%, постепени улазак на тржиште рада особа које бјеже из Украјине са каснијим позитивним ефектом). Предвиђа се да ће стопа незапослености у ЕУ смањити са 7,0% у 2021. години (7,1% у 2020.) на 6,7% у 2022. години, а затим се смањити на 6,5% у 2023. години (7,3% и 7,0% респективно, у еврозони). Због даљег укидања привремених мјера подршке за превазилажење кризе изазване корона вирусом предвиђа се да ће се укупни дефицит у Европској унији смањити са 4,7% БДП у 2021. години (у 2020. 6,9% БДП), на 3,6% БДП у 2022. години, односно 2,5% БДП-а у 2023. години. Након рекордне вриједности у 2020. години (92% БДП, скоро 100% у еврозони), предвиђа се да ће се учешће јавног дуга у БДП-у Европске уније, смањити са 89,7% БДП-а у 2021. години на 87,1% БДП-а у 2022. години и 85,2% БДП-а у 2023. години (97,4%, 94,7% и 92,7% БДП-а у еврозони респективно), што је и даље изнад новоа прије пандемије. Глобалне стране директне инвестиције, у 2021. години су се повећале за 77% у односу на 2020. годину, са већим износом у односу на период прије пандемије (у развијеним земљама пораст од 80%, односно три пута више од изузетно ниског нивоа у 2020. години). Избијање кризе у Украјини и увођење санкција Русији ће неминовно довести до великих поремећаја на глобалном тржишту и до велике свјетске економске кризе, што ће значајно утицати и на пад глобалних страних инвестиција у 2022. години.

Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске у 2021. години у односу на 2020. годину БДП-а Републике Српске је реално већи за 6,9%. Номинални износ БДП-а за 2021. годину (производни приступ, текуће цијене) је 12.499.537.000 КМ, што у односу на БДП остварен у 2020. години (11.131.849.000 КМ)

¹⁰Извор: European Economic Forecast, Summer 2022, Luxembourg: Publications Office of the European Union, July 2022.

https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/european-economic-forecast-summer-2022_en

представља повећање од 1.367.688.000 КМ. БДП per capita износи 11.078 КМ, што је за 1.281 КМ више него у 2020. години (9.797 КМ). У структури БДП-а, РС за 2021. годину највеће учешће имају подручја Прерађивачка индустрија (12,3%), Трговина (11,7%), Пољопривреда, шумарство и риболов (7,6%), те Грађевинарство и Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (са по 5,9%). У структури бруто додате вриједности по институционалним секторима Нефинансијски сектор учествује са 59,8%, Финансијски сектор са 4,1%, Сектор општа држава са 19,8%, Сектор домаћинства са 18,0%, Сектор непрофитних институционалних јединица које служе домаћинствима (НПИСД) са 0,7% и FISIM (минус) са 2,4%.¹¹ БДП остварен у Републици Српској има учешће од 32,35% у структури БДП БиХ, што је за 0,15% мање у односу на 2020. годину (32,50%).¹² БДП per capita општине Лакатши је већи и од БДП-а per capita Републике Српске и од БДП-а per capita БиХ.¹³

Индустријска производња у Републици Српској, чије се учешће у БДП-у процјењује на 19,0%, након неколико година раста, и забиљеженог пада у 2020. години (6,7%), у 2021. години поново биљежи раст са просјечним годишњим повећањем од 12,1% у односу на 2020. годину. Овом расту, посматрано по главним индустријским групама дефинисаним на основу намјене производа, највише је, уважавајући учешће у укупној структури индустријске производње, допринијело повећање производње енергије за 12,8%, повећање производње капиталних производа за 26,2% и повећање производње интермедијарних производа за 9,7%, те повећање производње трајних производа за широку потрошњу за 13,0% и нетрајних производа за широку потрошњу за 8,4%. Са становишта класификације дјелатности највећи допринос расту индустријске производње, с обзиром на учешће у укупној структури од 59,29% дала је Прерађивачка индустрија, која је значајно извозно орјентисана и која је у посматраном периоду, према календарски прилагођеном индексима, забиљежила раст производње од 11,5 %. Од укупно 24 области Прерађивачке индустрије у 5 области дошло је до пада производње, док је у 18 области производња повећана, с тим да у области производње дуванских производа није било производње. Од индустријских група са релативно већим учешћем у структури Прерађивачке индустрије, највеће повећање остварили су: Производња готових металних производа, осим машина и опреме (22,6%); Производња коже и производа од коже (13,3%); Производња намјештаја (12,0%), Прерада дрвета и

¹¹ Извор: Републички завод за статистику Републике Српске-Статистика националних рачуна, Бруто домаћи производ, производни приступ, Годишње саопштење за 2021. годину, Бања Лука, јул 2022. године.

https://www.rzs.rs.ba/static/uploads/saopstenja/nacionalni_racuni/bdp_godisnji/proizvodni_pristup/2021/BDP_Proizvodni_Pristup_2021_prethodni_podaci.pdf

FISIM (Financial Intermediation Services Indirectly Measured) представља разлику између потраживања по основу камата (активне камате) и обавеза по каматама (пасивне камате) за институционалне јединице финансијског посредовања. Овом ставком је извршена корекција бруто додате вриједности за ниво укупне економије.

¹² Извор: Агенција за статистику БиХ, Бруто домаћи производ за Босну и Херцеговину 2021, производни приступ, први резултати, Сопштење, Сарајево, јул 2022. године. https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Saopstenja/2022/NAC_02_2021_Y1_1_BS.pdf

БДП БиХ за 2020. годину је износио 34.255.000.000 КМ (БДП per capita 9.858 КМ), а за 2021. годину, према првим резултатима, износи 38.637.000.000 (БДП per capita 11.196 КМ).

¹³ БДП per capita општине Лакатши за 2021. годину износи 16.493 КМ, што је за 2.386 КМ више него у 2020. години (14.107 КМ). Наведене податке и констатацију из основног текста треба узети са великом резервом, јер Републички завод за статистику Републике Српске не врши утврђивање БДП-а за ниво општина и градова, а подаци о БДП-у per capita општине Лакатши се заснивају на прорачуну који ставља у однос БДП Републике Српске и укупну вриједност трошкова бруто зарада, накнада зарада и осталих личних расхода за ниво општине Лакатши и Републике Српске (за вриједност трошкова бруто зарада, накнада зарада и личних расхода, кориштен прорачун на основу распложивих релевантних података, због чињенице да податак за обухват од 10.536 пословних субјеката није расположив), те се по том моделу утврђени износ БДП-а општине ставља у однос са бројем становника општине за посматране године (процјена Републичког завода за статистику Републике Српске-средином године).

производња производа од дрвета (6,2%), Производња прехранбених производа (2,0%). Значајно повећање, али са релативно мањим учешћем у структури Прерађивачке индустрије, оствариле су сљедеће индустријске групе: Производња базних метала са повећањем (44,6%), Производња пића са повећањем (31,7%); Производња електричне опреме са повећањем (28,6%), Производња хемикалија и хемијских производа (27,2%), Поправка инсталација машина и опреме (26,3%). У подручју Производња и снабдјевање, електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, производња је повећана за 16,7%, а у подручју Вађење руде и камена за 2%. Повећање обима индустријске производње није довело до повећања броја запослених у индустрији. Број запослених у индустрији у 2021. години, у односу на број запослених у 2020. години, мањи је за 1,1%. У подручју Вађење руда и камена запосленост је смањена за 0,8%, а у подручју Производња и снабдјевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, запосленост је мања за 7,7%. У подручју Прерађивачка индустрија број запослених је мањи за 0,1%, а у оквиру Прерађивачке индустрије раст запослености забиљежен је у 13 области, док је до пада запослености дошло у 10 области. Промет у индустрији је повећан за 23,8%, највише под утицајем повећања промета енергије и капиталних производа. Стопа раста промета на иностраном тржишту износила је 29,6%, док је на домаћем тржишту промет већи за 17,8%.

У Републици Српској, према подацима Привредне коморе Републике Српске, годишња инфлација (децембар 2021/децембар 2020) износила је 5,9%, док је просјечна годишња инфлација (јануар-децембар 2021/јануар-децембар 2020) износила 1,7%. Најзначајнији допринос расту цијена дао је одјељак Превоз (5,9%), усљед виших цијена у групи Горива и мазива (10,2%) и одјељак Храна и безалкохолна пића (3,1%), усљед виших цијена у групама Уља и масноће (21,9%) и Хљеба и житарице (2,8%). Истовремено, највећи пад цијена забиљежен је у одјељцима Одјећа и Обућа (цијене су ниже за 9,5%, односно 7,7% респективно), усљед сезонских снижења конфекције и обуће током године. Разлоге за повећање цијена у 2021. години, иако је база инфлација задржана под контролом, треба тражити у ниској прошлогодишњој бази, опоравку тражње након попуштања епидемиолошких мјера и привредном опоравку, што је довело до повећања потражње за нафтом, с самим тим и цијена, као и проблеми у ланцима снабдијевања. С друге стране на смањење цијена се дјеловало и различитим мјерама Владе Републике Српске, које су усмјерене на непосредну контролу цијена, како би се спријечила и сузбила појава нереалних цијена и потенцијално неоправдано понашање појединачних трговаца, а у циљу заштите економских интереса грађана уз истовремено омогућавање редовног снабдијевања на тржишту.

Просјечна нето плата у 2021. години износила је 1.004 КМ, што је у односу на просјечну нето плату у 2020. години (956 КМ), реално више за 3,2%. Највеће просјечне нето плате имају запослени у подручју Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања (1.515 КМ), док најниже просјечне нето плате имају запослени у подручју Грађевинарство (726 КМ КМ).¹⁴ Просјечна пензија износила је 409 КМ (394 КМ у 2020.) и достигла је ниво од 40,74% просјечне плате (41,21% у 2020.)

Просјечан број запослених у Републици Српској, у 2021. години, износио је 279.030 лица, што је у односу на просјечан број запослених у 2020. години (274.227) више за 4.803 лице или за 1,75%. Посматрано по подручјима дјелатности, највеће учешће у укупном броју запослених има Прерађивачка индустрија (21,08%), а у структури запослености Прерађивачке индустрије највеће учешће има област Производња прехранбених производа (15,04%). Просјечан број пензионера износио је 270.711, односно на једног пензионера дођу 1,03 запослена лица, што је изразито

¹⁴ Ниске просјечне нето плате имају и подручја Дјелатност пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство (729 КМ), Саобраћај и складиштење (755 КМ), Трговина (770 КМ), Умјетност, забава и рекреација (794 КМ), као и подручја Пољопривреда, шумарство и риболов (808 КМ) и Прерађивачка индустрија (820 КМ).

неповољан однос са становишта финансирања пензија. Просјечан број незапослених (активна понуда радне снаге, стање на евиденцији Завода за запошљавање) у Републици Српској, у 2021. години износио је 76.033 лица, што је у односу на просјечан број незапослених у 2020. години (86.695 лица) мање за 10.662 лица, односно за 12,30%. Анкетна стопа незапослености у 2021. години била је 14,3% (просјек на основу кварталних саопштења),¹⁵ што је за 1,4% више у односу на 2020. годину када је износила 12,9 %. Административна стопа незапослености¹⁶ у 2020. години износила је 21,4% и у односу на 2020. годину (24,0%) била је мања за 2,6%.

Према подацима Спољнотрговинске коморе БиХ, укупан обим робне размјене Републике Српске са иностранством у 2021. години износио је 10,44 милијарде КМ и у поређењу са оствареним обимом у 2020. години (8,23 милијарде КМ) повећан је за 2,21 милијарду КМ, односно за 26,80%. Остварен је извоз у вриједности од 4,63 милијарди КМ, што је у односу на остварени извоз у 2020. години (од 3,56 милијарди КМ) више за 1,07 милијарди КМ, односно за 30,11%. Остварени увоз у 2021. години износио је 5,81 милијарди КМ и у односу на увоз претходне године (4,67 милијарди КМ) већи је за 1,13 милијарди КМ, односно за 24,29%. Спољнотрговински дефицит износи 1,17 милијарди КМ. У поређењу са претходном годином (1,11 милијарди КМ) дошло је до смањења дефицита за 62,80 милиона КМ, односно за 5,65%. Покривеност увоза извозом износи 79,77%, док је у 2020. години износила 76,20%, Најзначајнији партнери у спољнотрговинској размјени, према обиму размјене су: Србија, Италија, Њемачка, Хрватска, Словенија, Аустрија, Кина, Мађарска, Француска, Пољска, Турска и Швајцарска.

Укупно наплаћени јавни приходи, који су у надлежности Пореске управе Републике Српске, у 2021. години износили су 2,740 милијарди КМ, што је у односу на претходну годину (2,483 милијарди КМ), више за 257 милиона КМ, односно за 10,35%. Директни порези, у 2021. години, наплаћени су у износу од 485,48 милиона КМ, што је за 21,08 милиона КМ или 4,53% више него у 2020. години (464,42 милиона КМ). Доприноси су у прошлој години наплаћени у износу од 1,638 милијарди КМ, што је за 154 милиона КМ или 9,40% више него у 2020. години (1,638 милијарди КМ). Код осталих јавних прихода, у 2021. години остварена је наплата од 462,82 милиона КМ, што је за 82,94 милиона КМ или 21,83% више него у 2020. години (379,88 милиона КМ). Према подацима Пореске управе Републике Српске, у 2021. години на подручју Републике Српске регистровано је 1.341 пореских обвезника - правних лица и 4.695 пореских обвезника - предузетника, док су истовремено одјављена 242 пореска обвезника - правна лица и 1.519 пореских обвезника - предузетника. У поређењу са 2020. годином (1.246 пријављених правних лица и 2,739 предузетника), број пријављених правних лица је већи за 95, док је број пријављених предузетника већи за 1956. Број одјављених правних лица већи је за 39, док је број одјављених предузетника мањи за 521.¹⁷

У табели 1. приказани су упоредни показатељи за Републику Српску и општину Лакташи.

¹⁵ За разлику од претхоног периода када се проводила једном годишње (у априлу сваке године) од 2020. године Републички завод за статистику Републике Српске анкету о радној снази проводи квартално, те анкетна стопа незапослености на нивоу године представља просјек на основу кварталних саопштења. Кварталне, као и раније годишње, анкетне стопе незапослености се израчунавају тако што се број незапослених лица утврђених анкетом о радној снази подијели бројем активног становништва, такође утврђен анкетом о радној снази. Активно становништво или радну снагу чине запослена и незапослена лица.

¹⁶ Израчунава се тако што се просјечан број евидентираних незапослених лица подијели са збиром просјечног броја евидентираних незапослених и просјечног броја регистрованих запослених лица.

¹⁷ Извор: ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука, Информација о привредним кретањима у Републици Српској и подручју коморе Бања Лука за период јануар-децембар 2019. године, Бања Лука, јануар 2020. године.

Табела 1. Показатељи општине у односу на Републику Српску

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2020	2021	Индекс (2021/2020*100); разлика у % (2021-2020)
СТАНОВНИШТВО	Број становника РС	1.136.274	1.128.309	99,30
	Број становника општине	34.916	34.769	99,58
	Учешће општине у становништву РС (%)	3,07	3,08	0,01
ПРИВРЕДНА ДРУШТВА	Број привредних друштава на нивоу РС	10.340	10.536	101,90
	Број привредних друштава на нивоу општине	540	535	99,07
	Учешће општине у броју привредних друштава РС (%)	5,22	5,08	-0,14
	Број привредних друштава на 1000 становника на нивоу РС	9,10	9,34	102,62
	Број привредних друштава на 1000 становника на нивоу општине	15,47	15,39	99,49
ТРЖИШТЕ РАДА	Просјечан број незапослених на нивоу РС (активна понуда)	86.695	76.033	87,70
	Просјечан број незапослених на нивоу општине (активна понуда)	1.006	917	91,15
	Учешће општине у броју незапослених РС (%)	1,16	1,21	0,05
	Просјечан број запослених на нивоу РС	274.227	279.030	101,75
	Просјечан број запослених на нивоу општине	10.743	11.532	107,34
	Учешће Општине у броју запослених РС (%)	3,92	4,13	0,21
	Број запослених на 1000 становника на нивоу РС	241,34	247,30	102,47
	Број запослених на 1000 становника на нивоу општине	307,68	331,67	107,80
	Стопа незапослености на нивоу РС (%)	24,02	21,41	-2,61
	Стопа незапослености на нивоу општине (%)	8,56	7,37	-1,19
	Просјечан број запослених у привредним друштвима на нивоу РС (по основу стања на крају мјесеца-основни обрачун, за 2020. год. коригованог по основу часова рада за субјекте који имају запослене, а у извјештају нису попунили податак за основни обрачун; податак за 2021. год. коригован позитивном разликом броја запослених на нивоу општине по Збирном извјештају за 2021. годину у односу на података о броју запослених ПКРС-Подручна комора БЛ)	175.880	181.406	103,14
	Просјечан број запослених у привредним друштвима на нивоу општине (по основу стања на крају мјесеца-основни обрачун, за 2020. год. коригованог по основу часова рада за субјекте који имају запослене, а у извјештају нису попунили податак за основни обрачун)	7.949	8.267	104,00
	Број запослених по привредном друштву на нивоу РС	17,01	17,22	101,21
	Број запослених по привредном друштву на нивоу општине	14,72	15,45	104,97
	Просјечна нето плата у РС (КМ)	956	1.004	105,02
Просјечна нето плата на нивоу општине (КМ)	844	877	103,91	
СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЈЕНА	Обим размјене РС (КМ)	8.232.138.000	10.438.668.000	126,80
	Обим размјене општине (КМ)	774.417.000	1.030.989.000	133,13
	Учешће општине у обиму размјене РС (%)	9,41	9,88	0,47
	Обим робне размјене РС per capita (КМ)	7.244,85	9.251,60	127,70
	Обим робне размјене општине per capita (КМ)	22.179,43	29.652,54	133,69
	Салдо робне размјене РС (КМ)	-1.111.850.000	-1.174.650.000	105,65
	Салдо робне размјене општине (КМ)	-271.729.000	-366.865.000	135,01
	Учешће општине у салду робне размјене РС (%)	24,44	31,23	6,79

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2020	2021	Индекс (2021/2020*100); разлика у % (2020-2019)
СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЈЕНА	Салдо робне размјене РС per capita (KM)	-978,51	-1.041,07	106,39
	Салдо робне размјене општине per capita (KM)	-7.782,36	-10.551,50	135,58
	Увоз РС (KM)	4.671.994.000	5.806.659.000	124,29
	Увоз општине (KM)	523.073.000	698.927.000	133,62
	Учешћа општине увозу у РС (%)	11,20	12,04	0,84
	Увоз РС per capita (KM)	4.111,68	5.146,34	125,16
	Увоз општине per capita (KM)	14.980,90	20.102,02	134,18
	Извоз РС (KM)	3.560.144.000	4.632.009.000	130,11
	Извоз општине (KM)	251.344.000	332.062.000	132,11
	Учешће општине у извозу РС (%)	7,06	7,17	0,11
	Извоз РС per capita (KM)	3.133,17	4.105,27	131,03
	Извоз општине per capita (KM)	7.198,53	9.550,52	132,67
	Покривеност увоза извозом на нивоу РС (%)	76,20	79,77	3,57
	Покривеност увоза извозом на нивоу општине (%)	48,05	47,51	-0,54
ИМОВИНА, КАПИТАЛ И ОБАВЕЗЕ	Земљиште-привреда РС (KM)	1.819.057.200	1.869.667.381	102,78
	Земљиште-привреда општине (KM)	60.916.128	67.509.108	110,82
	Учешће привреде општине у земљишту привреде РС (%)	3,35	3,61	0,26
	Грађевински објекти-привреда РС (KM)	11.264.786.662	11.766.403.605	104,45
	Грађевински објекти-привреда општине (KM)	219.399.824	240.100.432	109,44
	Учешће привреде општине у грађевинским објектима привреде РС (%)	1,95	2,04	0,09
	Постројења и опрема-привреда РС (KM)	5.437.246.256	5.392.461.105	99,18
	Постројења и опрема-привреда општине (KM)	199.028.857	202.225.043	101,61
	Учешће привреде општине у постројењима и опреми привреде РС (%)	3,66	3,75	0,09
	Инвестиционе некретнине-привреда РС (KM)	504.641.596	579.002.688	114,74
	Инвестиционе некретнине-привреда општине (KM)	33.119.999	39.317.198	118,71
	Остала улагања у некретнине-привреда РС (KM)	1.906.890.746	1.821.036.239	95,50
	Остала улагања у некретнине-привреда општине (KM)	68.847.574	44.835.038	65,12
	Некрет. постројења, опрема и инвест. некрет. (укупно)-привреда РС (KM)	20.932.622.460	21.428.571.018	102,37
	Некрет. постројења, опрема и инв. некрет. (укупно)-привр. општине (KM)	581.312.382	593.986.819	102,18
	Учешће привреде општине у некретн., построј. и опреми привреде РС (%)	2,78	2,77	-0,01
	Остала стална средства-привреда РС (KM)	6.272.397.932	6.816.361.885	108,67
	Остала стална средства-привреда општине (KM)	96.943.739	121.260.789	125,08
	Стална средства (укупно)-привреда РС (KM)	27.205.020.392	28.244.932.903	103,82
	Стална средства (укупно)-привреда привреда општине (KM)	678.256.121	715.247.608	105,45
Учешће привреде општине у сталним средствима привреде РС (%)	2,49	2,53	0,04	
Залихе, сталана и др.средст. намијењена продаји-привреда РС (KM)	3.910.274.793	4.421.583.665	113,08	
Залихе, сталана и др.средст. намијењена продаји-привреда општине (KM)	230.021.108	263.514.071	114,56	
Учешће привреде општине у залихама привреде РС (%)	5,88	5,96	0,08	

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2020	2021	Индекс (2021/2020*100); разлика у % (2021-2020)
ИМОВИНА, КАПИТАЛ И ОБАВЕЗЕ	Потраживања од купаца-привреда РС (КМ) (Податак, за разлику од података за друге показатеље на нивоу РС за 2021. годину, није расположив за обухват од 10.536 пословних субјеката-извор: ППКРС ПК БЛ; Податак прорачунат на основу релевантних расположивих података из наведеног изора и података АПИФ-а Збирни финансијски извјештај за 2021 за привреду РС, а који обухвата 10.741 пословног субјекта)	4.210.213.408	4.395.278.932	104,40
	Потраживања од купаца-привреда општине (КМ)	305.887.548	332.838.964	108,81
	Учешће привреде општине у потражив. од купаца привреде РС (%)	7,27	7,57	0,30
	Готовински еквиваленти и готовина-привреда РС (КМ)	1.715.340.625	2.147.720.077	125,21
	Готовински еквиваленти и готовина-привреда општине (КМ)	76.443.462	80.775.758	105,67
	Учешће привреде општине у готовини и еквивалентима привреде РС (%)	4,46	3,76	-0,70
	Остала краткорочна потраживања, пласмани и др.-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	2.303.478.308	2.567.819.954	111,48
	Остала краткор. потраживања, пласмани и др.-привреда општине (КМ)	119.657.577	111.894.502	93,51
	Краткор. потраживања пласмани и готов. (укупно)-привреда РС (КМ)	8.229.032.341	9.110.818.963	110,72
	Краткор. потражив. пласмани и готов. (укупно)-привреда општине (КМ)	501.988.587	525.509.224	104,69
	Учешће привреде општине у краткороч. потраживањима привреде РС (%)	6,10	5,77	-0,33
	Одложена пореска средства-привреда РС (КМ)	13.496.766	7.734.031	57,30
	Одложена пореска средстав-привреда општине (КМ)	61.523	141.683	230,29
	Текућа средства (укупно)-привреда РС (КМ)	12.152.803.900	13.540.136.659	111,42
	Текућа средства (укупно)-привреда општине (КМ)	732.071.218	789.164.978	107,80
	Учешће привреде општине у текућим средствима привреде РС (%)	6,02	5,83	-0,20
	Губитак изнад висине капитала-привреда РС (КМ)	1.929.685.445	1.299.715.806	67,35
	Губитак изнад висине капитала-привреда општине (КМ)	107.056.663	58.521.922	54,66
	Учешће привр. општине у губитку изнад висине капит. привреде РС (%)	5,55	4,50	-1,05
	Пословна актива-привреда РС (КМ)	41.287.509.737	43.084.785.368	104,35
	Пословна актива-привреда општине (КМ)	1.517.384.002	1.562.934.508	103,00
	Учешће привреде општине у пословној активи привреде РС (%)	3,68	3,63	-0,05
	Укупна актива-привреда РС (КМ)	51.534.174.952	53.773.663.543	104,35
	Укупна актива-привреда општине (КМ)	1.551.180.946	1.626.239.279	104,84
	Учешће привреде општине у укупној активи привреде РС (%)	3,01	3,02	0,01
	Основни капитал-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	13.507.488.067	14.778.324.002	109,41
	Основни капитал-привреда општине (КМ)	212.559.555	225.790.379	106,22
	Учешће привреде општине у основном капиталу привреде РС (%)	1,57	1,53	-0,04
	Нераспоређена добит и остали капитал-привреда РС (КМ)	8.553.600.189	8.514.911.883	99,55
	Нераспоређена добит и остали капитал-привреда општине (КМ)	457.750.701	503.752.575	110,05
	Учешће привр. општине у нераспор. добити и ост. кап. привреде РС (%)	5,35	5,92	0,57
	Капитал (укупно)-привреда РС (КМ)	22.061.088.256	23.293.235.885	105,59
	Капитал (укупно)-привреда општине (КМ)	670.310.256	729.542.954	108,84
Учешће привреде општине у капиталу привреде РС (%)	3,04	3,13	0,09	
Дугорочни кредити-привреда РС (КМ)	4.200.801.180	4.164.251.852	99,13	
Дугорочне кредити-привреда општине (КМ)	158.391.722	136.282.719	86,04	
Учешће привреде општине у дугорочним кредитима привреде РС (%)	3,77	3,27	-0,50	

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2020	2021	Индекс (2021/2020*100); разлика у % (2021-2020)
ИМОВИНА, КАПИТАЛ И ОБАВЕЗЕ	Остале дугорочне обавезе-привреда РС (КМ)	2.780.518.875	2.641.604.020	95,00
	Остале дугорочне пбавезе-привреда општине РС (КМ)	58.535.035	75.817.522	129,53
	Дугорочне обавезе (укупно)-привреда РС (КМ)	6.981.320.055	6.805.855.872	97,49
	Дугорочне обавезе (укупно)-привреда општине (КМ)	216.926.757	212.100.241	97,78
	Учешће привреде општине у дугорочним обавезама привреде РС (%)	3,11	3,12	0,01
	Добављачи-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	4.382.255.081	4.559.364.619	104,04
	Добављачи-привреда општине РС (КМ)	294.502.343	306.291.122	104,00
	Учешће привреде општине у добављачима привреде РС (%)	6,72	6,72	0,00
	Краткорочни кредити и обавезе по краткорочним ХОВ-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	1.561.744.921	1.575.923.504	100,91
	Краткорочни кредити и обавезе по краткор. ХОВ-привреда општине (КМ)	75.300.622	72.303.328	96,02
	Учешће привреде општине у краткорочним кредитима привреде РС (%)	4,82	4,59	-0,23
	Дио дугорчних обав. које доспијевају до годину дана-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	829.287.919	917.050.825	110,58
	Дио дугор. обав. које доспијевају до годину дана-привреда општине (КМ)	19.041.092	27.666.811	145,30
	Остале краткорочне обавезе-привреда РС (КМ)	4.208.923.100	4.657.903.886	110,67
	Остале краткорочне обавезе-привреда општине (КМ)	223.158.949	210.970.979	94,54
	Текуће (краткорочне) обавезе (укупно)-привреда РС (КМ)	10.982.211.021	11.710.242.834	106,63
	Текуће (краткорочне) обавезе (укупно)-привреда општине (КМ)	612.003.006	617.232.240	100,85
	Учешће привреде општине у текућим обавезама привреде РС (%)	5,57	5,27	-0,30
	Укупне обавезе-привреда РС (КМ)	17.963.531.076	18.516.098.706	103,08
	Укупне обавезе-привреда општине (КМ)	828.929.763	829.332.481	100,05
	Учешће привреде општине у укупним обавезама привреде РС (%)	4,61	4,48	-0,13
	Кредитна задужења-привреда РС (КМ) (дугорочни кредити+краткорочни кредити+дио дугорочних обавеза које доспијевају до годину дана)	6.591.834.020	6.657.226.181	100,99
Кредитна задужења-привреда општине (КМ) (дугорочни кредити+краткорочни кредити+дио дугорочних обавеза које доспијевају до годину дана)	252.733.436	236.252.858	93,48	
Учешће привреде општине у кредитним задужењима привреде РС (%)	3,83	3,55	-0,28	
ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ	Пословни приходи-привреда РС (КМ)	20.239.744.042	23.816.267.747	117,67
	Пословни приходи-привреда општине (КМ)	1.328.125.733	1.509.244.966	113,64
	Учешће привреде општине у пословним приходима привреде РС (%)	6,56	6,34	-0,22
	Приходи од продаје робе-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	9.717.503.336	11.467.136.657	118,00
	Приходи од продаје робе-привреда општине (КМ)	544.891.108	634.303.749	116,41
	Приходи од продаје робе на иностр. тржишту-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	514.781.721	699.029.017	135,79
	Приходи од продаје робе на иностр. тржишту-привреда општине (КМ)	20.429.886	23.200.141	113,56
	Учешће привреде општине у приходима од продаје робе на иностр. тржишту привреде РС (%)	3,97	3,32	-0,65
	Приходи од продаје учинака-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	9.512.452.074	11.158.677.682	117,31
	Приходи од продаје учинака-привреда општине (КМ)	788.568.742	841.221.741	106,68

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2020	2021	Индекс
				(2021/2020*100); разлика у % (2021-2020)
ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ	Приходи од продаје учинака иностр. тржишту-привреда РС (КМ) (податак из кориштених извора увећан за вриједност извоза извозних предузећа са подручја општине која цјелокупну производњу извозе, а чији приходи од продаје учинака на иностр. тржишту, због начина извоза, нису исказани у извјештају)	2.259.440.984	2.978.482.646	131,82
	Приходи од продаје учинака у иностр. тржишту -привреда општине (КМ) (податак из кориштених извора увећан за вриједност извоза предузећа са подручја општине која цјелокупну производњу извозе, а чији приходи од продаје учинака на иностр. тржишту, због начина извоза, нису исказани у извјештају)	288.738.900	354.483.608	122,77
	Учешће привреде општине у приходима од продаје учинака на иностр. тржишту привреде РС (%)	12,78	11,90	-0,88
	Приходи од извоза-привреда РС (КМ) (приход од продје робе+приходи од продаје учинака у иностранству; податак из кориштених извора увећан за вриједност извоза предузећа са подручја општине која цјелокупну производњу извозе, а чији приходи од продаје учинака на иностр. тржишту, због начина извоза, нису исказани у извјештају)	2.774.222.705	3.677.511.663	132,56
	Приходи од извоза-привреда општине (КМ) (приход од продје робе+приходи од продаје учинака у иностранству; податак из кориштених извора увећан за вриједност извоза предузећа са подручја општине која цјелокупну производњу извозе, а чији приходи од продаје учинака на иностр. тржишту, због начина извоза, нису исказани у извјештају)	309.168.786	377.683.749	122,16
	Учешће привреде општине у приходима од извоза привреде РС (%)	11,14	10,27	-0,87
	Пословни расходи-привреда РС (КМ)	18.675.662.897	21.578.585.052	115,54
	Пословни расходи-привреда општине (КМ)	1.179.241.529	1.358.110.409	115,17
	Учешће привреде општине у пословним расходима привреде РС (%)	6,31	6,29	-0,02
	Набавна вриједност продате робе-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	7.954.967.865	9.361.120.228	117,68
	Набавна вриједност продате робе-привреда општине (КМ)	443.152.609	523.161.341	118,05
	Учешће привреде општине у набав. вријд. продате робе привреде РС (%)	5,57	5,59	0,02
	Трошкови материјала-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	3.811.552.941	4.591.238.327	120,46
	Трошкови материјала-привреда општине (КМ)	343.181.274	420.826.412	122,63
	Учешће привреде општине у трошковима материјала привреде РС (%)	9,00	9,17	0,17
	Трошкови зарада, накнада зарада и остал. лич. расх.-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	3.052.159.505	3.276.460.824	107,35
	Трош. зарада, накнада зарада и остал. лич. расх.-привреда општине (КМ)	135.048.547	150.316.556	111,31
	Учешће привреде општине у трошковима зарада привреде РС (%)	4,42	4,59	0,17
	Трошкови производних услуга-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	1.873.707.001	2.121.066.781	113,20
	Трошкови производних услуга-привреда општине (КМ)	175.585.988	172.181.106	98,06
	Учешће привреде општине у трошк. производ. услуга привреде РС (%)	9,37	8,12	-1,25
	Трошкови амортизације-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	1.151.820.184	1.293.519.552	112,30
	Трошкови амортизације-привреда општине (КМ)	45.055.538	49.876.924	110,70
	Учешће привреде општине у трошковима амортизације привреде РС (%)	3,91	3,86	-0,05
	Трошкови резервисања-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	52.456.497	66.839.795	127,42
	Трошкови резервисања-привреда општине (КМ)	542.662	550.396	101,43
	Учешће привреде општине у трошковима резервисања привреде РС (%)	1,03	0,82	-0,21
	Нематеријални трошкови-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	566.591.058	625.542.732	110,40
	Нематеријални трошкови-привреда општине (КМ)	29.775.681	35.688.728	119,86
	Учешће привреде општине у нематеријал. трошковима привреде РС (%)	5,26	5,71	0,45

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2020	2021	Индекс
				(2021/2020*100); разлика у % (2021-2020)
ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ	Трошкови пореза и доприноса-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	212.407.845	242.796.814	114,31
	Трошкови пореза и доприноса-привреда општине (КМ)	6.899.230	5.508.946	79,85
	Учешће привреде општине у трошк. пореза и доприноса привреде РС (%)	3,25	2,27	-0,98
	Пословни добитак-привреда РС (КМ)	1.921.155.419	2.523.585.019	131,36
	Пословни добитак-привреда општине (КМ)	159.583.369	161.098.048	100,95
	Учешће привреде општине у пословном добитку привреде РС (%)	8,31	6,38	-1,93
	Пословни губитак-привреда РС (КМ)	357.074.274	285.902.324	80,07
	Пословни губитак-привреда општине (КМ)	10.699.165	9.963.491	93,12
	Учешће привреде општине у пословном губитку привреде РС (%)	3,00	3,48	0,48
	ЕВИТ (оперативна добит)-привреда РС (КМ) (пословни добитак-пословни губитак)	1.564.081.145	2.237.682.695	143,07
	ЕВИТ (оперативна добит)-привреда општине (КМ) (пословни добитак-пословни губитак)	148.884.204	151.134.557	101,51
	Учешће привреде општине у оператив. добити-ЕВИТ-у привреде РС (%)	9,52	6,75	-2,77
	Приходи од камата-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	53.214.537	55.591.917	104,47
	Приходи од камата-привреда општине (КМ)	1.290.483	1.823.032	141,27
	Учешће привреде општине у приходима од камата привреде РС (%)	2,43	3,28	0,85
	Расходи камата-привреда РС (КМ) (Напомена: Опис извора, као код показатеља "Потраживање од купаца")	208.899.130	224.977.163	107,70
	Расходи камата-привреда општине (КМ)	8.313.639	10.652.962	128,14
	Учешће привреде општине у расходима камаата привреде РС (%)	3,98	4,74	0,76
	Укупни приходи привреде РС (КМ)	21.184.775.782	24.482.669.119	115,57
	Укупни приходи привреде општине (КМ)	1.357.336.419	1.547.832.415	114,03
	Учешће општине у укупним приходима привреде РС (%)	6,41	6,32	-0,09
	Укупни приходи привреде РС per capita (КМ)	18.644,07	21.698,55	116,38
	Укупни приходи привреде општине per capita (КМ)	38.874,34	44.517,60	114,52
	Укупни приходи привреде РС по привредном друштву (КМ)	2.048.817,77	2.323.715,75	113,42
	Укупни приходи привреде општине по привредном друштву (КМ)	2.513.585,96	2.893.144,70	115,10
	Укупни приходи привреде РС по запосленом (КМ)	120.450,17	134.960,64	112,05
	Укупни приходи привреде општине по запосленом (КМ)	170.755,62	187.230,24	109,65
	Укупни расходи привреде РС (КМ)	19.482.940.129	22.607.426.612	116,04
	Укупни расходи привреде општине (КМ)	1.232.662.654	1.419.671.778	115,17
	Учешће општине у укупним расходима привреде РС (%)	6,33	6,28	-0,05
	Бруто финансијски резултат привреде РС (КМ)	1.701.835.653	1.875.242.507	110,19
	Бруто финансијски резултат привреде општине (КМ)	124.673.765	128.160.637	102,80
	Учешће општине у бруто финансијском резултату привреде РС (%)	7,33	6,83	-0,50
Бруто финансијски резултат привреде РС per capita (КМ)	1.497,73	1.661,99	110,97	
Бруто финансијски резултат привреде општине per capita (КМ)	3.570,68	3.686,06	103,23	
Нето добитак текуће године-привреда РС (КМ)	1.874.803.199	2.246.948.034	119,85	
Нето добитак текуће године-привреда општине (КМ)	134.094.663	129.346.796	96,46	
Учешће општине у нето добитку привреде РС (%)	7,15	5,76	-1,39	

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2020	2021	Индекс (2021/2020*100); разлика у % (2021-2020)
ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ	Нето добитак текуће године per capita-привреда РС (KM)	1.649,96	1.991,43	120,70
	Нето добитак текуће године per capita-привреда општине (KM)	3.840,49	3.720,18	96,87
	Нето губитак текуће године-привреда РС (KM)	335.981.252	589.103.644	175,34
	Нето губитак текуће године-привреда општине (KM)	21.960.334	15.114.176	68,82
	Учешће општине у нето губитку привреде РС (%)	6,54	2,57	-3,97
	Нето финансијски резултат привреде РС (KM)	1.538.821.947	1.657.844.390	107,73
	Нето финансијски резултат привреде општине (KM)	112.134.329	114.232.620	101,87
	Учешће општине у нето финансијском резултату привреде РС (%)	7,29	6,89	-0,40
	Нето финансијски резултат привреде РС per capita (KM)	1.354,27	1.469,32	108,50
	Нето финансијски резултат привреде општине per capita (KM)	3.211,55	3.285,47	102,30
	Нето фин. резултат по привредном друштву-привреда РС (KM)	148.822,24	157.350,45	105,73
	Нето фин. резултат по привредном друштву-привреда општине (KM)	207.656,16	213.518,92	102,82
	Нето фин. резултат по запосленом-привреда РС (KM)	8.749,27	9.138,86	104,45
	Нето фин. резултат по запосленом-привреда општине (KM)	14.106,72	13.817,90	97,95
ПОКАЗАТЕЉИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ	ЕБИТ/пословни приходи-привреда РС (%)	7,73	9,40	1,67
	ЕБИТ/пословни приходи-привреда општине (%)	11,21	10,01	-1,20
	Нето маржа-привреда РС (%) (нето финансијски резултат/пословни приходи*100)	7,60	6,96	-0,64
	Нето маржа-привреда општине (%) (нето финансијски резултат/пословни приходи*100)	8,44	7,57	-0,87
	Стопа добити-привреда РС (%) (нето финансијски резултат/укупни приходи*100)	7,26	6,77	-0,49
	Стопа добити-привреда општине (%) (нето финансијски резултат/укупни приходи*100)	8,26	7,38	-0,88
	ROE (поврат на капитал)-привреда РС (%) (нето финансијски резултат/капитал*100)	6,98	7,12	0,14
	ROE (поврат на капитал)-привреда општине (%) (нето финансијски резултат/капитал*100)	16,73	15,66	-1,07
	ROA (поврат на активу/имовину)-привреда РС (%) (нето финансијски резултат/укупна актива*100)	2,99	3,08	0,09
ROA (поврат на активу/имовину)-привреда општине (%) (нето финансијски резултат/укупна актива*100)	7,23	7,02	-0,21	
ПОКАЗАТЕЉИ ЛИКВИДНОСТИ	Коефицијент текуће ликвидности-привреда РС (текућа средства/текуће обавезе)	1,11	1,16	0,05
	Коефицијент текуће ликвидности-привреде општине (текућа средства/текуће обавезе)	1,20	1,28	0,08
	Коефицијент убрзане ликвидности-привреда РС ((текућа средства-залихе)/текуће обавезе)	0,75	0,78	0,03
	Коефицијент убрзане ликвидности-привреде општине ((текућа средства-залихе)/текуће обавезе)	0,82	0,85	0,03
	Коефицијент тренутне ликвидности-привреда РС (готовински еквиваленти и готовина/текуће обавезе)	0,16	0,18	0,02
	Коефицијент тренутне ликвидности-привреда општине (готовински еквиваленти и готовина/текуће обавезе)	0,12	0,13	0,01
ПОКАЗАТЕЉИ ЕФИКАСНОСТИ	Просјечан број дана наплате потраживања-привреда РС (365/(пословни приход/потраживања од купаца))	75,93	67,36	88,71
	Просјечан број дана наплате потраживања-привреда општине (365/(пословни приход/потраживања од купаца))	84,07	80,49	95,75
	Просјечан број дана обрта залиха-привреда РС (365/(набавна вриједност продате робе+трошкови материјала)/залихе)	121,30	115,67	95,36
	Просјечан број дана обрта залиха-привреде општине (365/(набавна вриједност продате робе+трошкови материјала)/залихе)	106,77	101,89	95,43
	Просјечан број дана плаћања добављача-привреда РС (365/(набавна вриједност продате робе+трошкови материјала+нематеријални трошкови+трошкови производних услуга)/добављачи)	112,59	99,66	88,51
	Просјечан број дана плаћања добављача-привреда општине (365/(набавна вриједност продате робе+трошкови материјала+нематеријални трошкови+трошкови производних услуга)/добављачи)	108,39	97,06	89,54

ОБЛАСТ	ПОКАЗАТЕЉИ	2020	2021	Индекс (2021/2020*100); разлика у % (2021-2020)
ПОКАЗАТЕЉИ ЕФИКАСНОСТИ	Пословни приходи по запосленом-привреда РС (КМ)	115.077,01	131.287,10	114,09
	Пословни приходи по запосленом-привреда општине (КМ)	167.080,86	182.562,59	109,27
	Просјечан трошак плате по запосленом-привреда РС (КМ) (трошкови бруто зарада, бруто накнада зарада и осталих личних расхода/просјечан број запослених у привредним друштвима-стање на крају мјесеца)	17.353,65	18.061,48	104,08
	Просјечан трошак плате по запосленом-привреда општине (КМ) (трошкови бруто зарада, бруто накнада зарада и осталих личних расхода/просјечан број запослених у привредним друштвима-стање на крају мјесеца)	16.989,38	18.182,72	107,02
	Учешће трош. материјала у пословним приходима-привреда РС (%)	18,83	19,28	0,45
	Учешће трош. материј. у пословним приход.-привреда општине (%)	25,84	27,88	2,04
	Учешће трошкова плата у пословним приходима-привреда РС (%) (трошкови бруто зарада, бруто накнада зарада и осталих личних расхода/пословни приходи*100)	15,08	13,76	-1,32
	Учешћ. трошкова плата у пословним приходима-привреда општине (%) (трошкови бруто зарада, бруто накнада зарада и осталих личних расхода/пословни приходи*100)	10,17	9,96	-0,21
	Учешће пословних расхода, изузев трошкова продате робе, у пословним приходима-привреда РС (%) ((пословни расходи-набавна вриједност продате робе)/пословни приходи*100)	52,97	51,30	-1,67
	Учешће пословних расхода, изузев трошкова продате робе, у пословним приходима-привреда РС (%) ((пословни расходи-набавна вриједност продате робе)/пословни приходи*100)	55,42	55,32	-0,10
	Принос по јединици сталних средстава-привреда РС (КМ) (пословни приходи/стална средства)	0,74	0,84	113,95
Принос по јединици сталних средстава-привреда општине (КМ) (пословни приходи/стална средства)	1,96	2,11	107,66	
ПОК. СОЛВЕНТНОСТИ	Учешће туђих у укупним изворима средстава-привреда РС (%) (укупне обавезе/(укупне обавезе+капитал)*100)	44,88	44,29	-0,67
	Учешће туђих у укупним изворима средстава-привреда општине (%) (укупне обавезе/(укупне обавезе+капитал)*100)	55,29	53,20	-2,09
	Кредитна способност привреде РС (ЕВИТ/камате)	7,49	9,95	132,79
	Кредитна способност привреде општине (ЕВИТ/камате)	17,91	14,19	79,21
	Кредитно задужење/капитал-привреда РС (%)	29,88	28,58	-1,30
	Кредитно задужење/капитал-привреда општине (%)	37,70	32,38	-5,32

Извор: Републички завод за статистику РС (становништво, тржиште рада-запослени и структуре увоза и извоза); Завод за запошљавање РС (тржиште рада-незапослени), ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука (збирни подаци о финансијском пословању, спољнотрговинска размјена-Лакташи и РС-извор Спољнотрговинска комора БиХ); АПИФ (привредна друштва и збирни подаци о финансијском пословању- Збирни финансијски извјештај за 2020. и 2021. годину); LRC BIS (појединачни подаци о финансијском пословању).¹⁸

¹⁸ Подаци о броју становника представљају Процјену броју становника од стране Републичког завода за статистику РС-средином године, која је заснована на Коначним резултатима Пописа становништва 2013. године.

Подаци о броју привредних друштава и збирни подаци о финансијском пословању, преузети од ППКРС Подручна комора Бања Лука-Финансијски резултати пословања привреде Републике Српске и Подручне привредне коморе Бања Лука и АПИФ-а-Збирни финансијски извјештаји за 2020. годину (креирани 22.08.2021. године) и 2021. годину (креирани 05.07.2022. годину). Подаци за 2020. годину, углавном преузети из Збирних извјештаја, док су за 2021. годину за ниво општине Лакташи, углавном преузети из Збирног финансијског извјештаја за извјештајну годину, док су за ниво Републике Српске због већег обухвата (10.536 пословних субјеката, у односу на Збирни извјештај 10.471 пословни субјекат) преузети од ППКРС Подручна комора Бања Лука, с тим да је су за дио показатеља за које нису били расположиви подаци из овог извора, извршен прорачун на основу релевантних и расположивих података из Збирних извјештаја.

Подаци о спољнотрговинском пословању преузети од ПКРС-Подручна привредна комора Бања Лука-извор Спољнотрговинска комора БиХ (Привредна кретања у Републици Српској и подручју комора Бања Лука за период јануар-децембар 2021. године, Бања Лука, јануар 2022. године) се разликују у односу на податке Републичког завода за статистику Републике Српске.

2. Привреда општине Лакташи-основне тенденције

Привредна кретања на подручју општине Лакташи у 2021. години карактерише раст укупне привредне активности (мјерен укупним приходом), повећан ниво спољнотрговинске размјене уз раст извоза и уравнотежену покривеност увоза извозом, раст чисте добити привреде, уз показатеље профитабилности изнад просјека привреде Републике Српске, раст запослености праћен смањењем стопе незапослености, присуство задужености (кредитно задужење у односу на капитал изнад просјека Републике Српске, али уз већу кредитну способност привреде општине) и недовољне ликвидности привреде, посебно са становишта убрзане и тренутне ликвидности (кофицијент текуће ликвидности изнад један и просјека Републике Српске, коефицијент убрзане ликвидности испод један, али изнад просјека Републике Српске, коефицијент тренутне ликвидности испод један и просјека Републике Српске), немогућност обезбјеђења повољних извора финансирања, тешкоће у реализацији производа, а посебно наплати потраживања (просјечан број дана наплате потраживања већи од просјека Републике), те ликвидација и стечај привредних субјеката, али и оснивање нових привредних друштава.

Управо је развијеност привреде (дугогодишњи статус развијене општине и стопа запослености изнад републичког просјека), омогућила општини Лакташи да стекне статус града и на тај начин додатно ојача свој положај средине, која је атрактивна како за инвеститоре, тако и за становнике који се досељавају на њену територију. Миграциони салдо, и у 2021. години, је позитиван и износи 56¹⁹.

У 2021. години, а на основу завршног рачуна, број привредних друштава (привредна друштва, задруге и друга правна лица која послују на профитном принципу) са сједиштем на подручју општине, у односу на 2020. годину се смањило за око 1% (0,93%; са 540 у 2020. на 535 у 2021.). У укупном броју на нивоу Републике Српске лакташки субјекти учествују са око 5% (5,08%). Број привредних друштава на хиљаду становника је око 15 (15,39 у 2021. години; 15,47 у 2020. години) и знатно је изнад републичког просјека (9,34 у 2021. години; 9,10 у 2020. години). С друге стране, а на основу извјештаја из Регистра предузетника²⁰, број предузетника је повећан за 62, односно за око 8% (7,90%; са 785 у 2020. години на 847 у 2021. години). У укупном броју предузетника на нивоу Републике Српске (21.454 у 2020.; 23.672 у 2021.) лакташки предузетници учествују са око 4% (3,58%), док је број предузетника на хиљаду становника око 24 (24,36 у 2021. години; 22,48 у 2020. години) и изнад је републичког просјека (20,98 у 2021. години; 18,88 у 2020. години).

Укупни приходи привреде (приходи привредних друштава, задруга и других правних лица која послују на профитно принципу) су, у односу на 2020. годину (1.357.336.419 КМ), порасли за око 190,50 милиона (190.495.996 КМ), односно за око 14% (14,03%) и износе око 1,55 милијарди КМ (1.547.832.415 КМ), што је показатељ

¹⁹ Извор: Републички завод за статистику Републике Српске-Статистика миграција и азила, Унутрашње миграције, Годишње саопштења за 2021. годину, Бања Лука, март 2022. године.

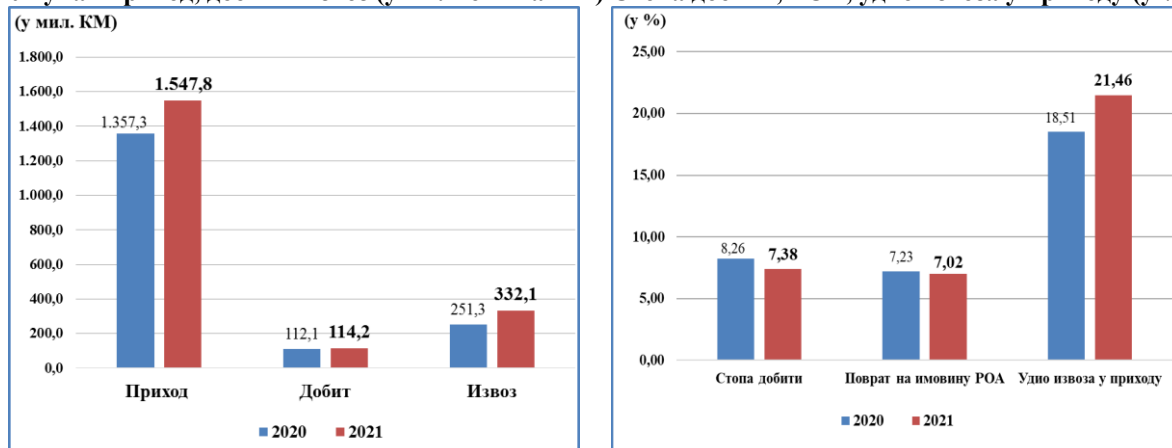
https://www.rzs.rs.ba/static/uploads/saopstenja/stanovnistvo/statistika_unutrasnjih_migracija/2021/U_nutrasnje_migracije_2021.pdf

Према наведеном саопштењу 16 општина, односно градова има позитиван миграциони салдо, а испред општине Лакташи по наведеном показатељу су: Град Бања Лука (691), Град Бијељина (372), Источно Ново Сарајево (357), Град Требиње (151), Станари (99) и Чајничке (60). Највећи негативан миграциони салдо биљеже општине Нови Град (-110), Кнежево (-80) и Лопаре (-80). Испред општине Лакташи је и Град Источно Сарајево (миграциони салдо 366), који је искључен из разматрања, јер не чини јединствену административну цјелину, него је подијељен на више самосталних општина за које се прате упоредни подаци.

²⁰ Извор: Извјештај за општину Лакташи са стањем на дан 31.12.2020. и 31.12.2021. године (креиран на дан 24.01.2020. односно 15.01.2021. године), Јединствени информациони систем за регистрацију пословних, субјеката. Подаци се односе на предузетнике који послују (активни и привремено одјављени).

изузетно високог нивоа привредне активности. У укупним приходима привреде Републике Српске лакташка привреда учествују са око 6% (6,32%). Да би слика пословања привреде била потпунија, наведеним приходима треба додати и приходе предузетника који предају завршни рачун (55 у 2021. години), који су односу на 2020. годину (39.548.744 КМ; 50 предузетника) порасли за око 7,42 милиона КМ (7.418.498КМ), односно за око 19% (18,76%) и износе око 47 милиона КМ (46.967.242,00 КМ), са учешћем у укупним приходима предузетника на нивоу Републике Српске од око 4% (4,29%), као и приходе предузетника који се паушално опорезују и који се крећу од 10 до 15 милиона КМ.

Укупан приход, добит и извоз (у милионима КМ) Стопа добити, РОА, удио извоза у приходу (у %)

Привреда општине, посматрано у цјелини позитивно послује, али са недовољном профитабилности (иако изнад републичког просјека) и недовољном орјентацијом ка извозу. Остварени нето финансијски резултат привреде (чиста добит привредних друштава и других правних лица која послују на профитном принципу) је у односу на 2020. годину (112.134.329 КМ), порасла за око 2,1 милион КМ (2.098.291 КМ), односно за око 2% (1,87%) и износи преко 114 милиона (114.232.620 КМ). У укупном нето финансијском резултату привреде Републике Српске лакташка привредна друштва учествују са око 7% (6,89%). Од укупно 535 друштава, која су предала завршни рачун за 2021. годину (540 у 2020.), 373 (351 у 2020.) је остварило нето добитак текућег периода у укупном износу од 129.346.796 КМ (у 2020. 134.094.663 КМ, стопа раста 96,46%), док је 146 друштва (175 у 2020.) остварило нето губитак у укупном износу од 15.114.176 КМ (у односу на 2020. када је износио 21.960.334 КМ, стопа раста је 94,70%), а 16 друштава (14 у 2020.) је исказало неутралан финансијски резултат, тако да разлика представља, претходно наведени позитиван нето финансијски резултат привреде.

Предузетници, који предају завршни рачун имају стопу добити око 11% (10,72% у 2021. години; 10,34% у 2020. години), која је изнад просјека стопе добити привреде, односно правних лица која су предала завршни рачун око 7% (7,38% у 2021. години; 8,26% у 2020. години), а остварени нето финансијски резултат предузетника (чиста добит предузетника) је, у односу на 2020. годину (4.088.116 КМ), порастао за око 950 хиљада (950.296 КМ), односно за око 23% (23,25%) и износи око 5 милиона КМ (5.038.412 КМ).

Структура привреде по дјелатностима се није битније измјенила у односу на 2020. годину. Водеће дјелатности су Индустрија, Трговина, и Грађевинарство. Највећи укупан приход је остварен у подручју Прерађивачка индустрија, чиме је након дугог низа година престигла Трговину, док по броју привредних друштава и оствареном финансијском резултату предност има Трговина, а по оба показатеља слиједи их Грађевинарство. Прерађивачка индустрија и даље има највећи број запослених радника. У оквиру прерађивачке индустрије, најразвијеније гране су Метална и машинска,

Електроиндустрија, Прехрамбена индустрија (Храна и пиће), Дрво и намјештај, Пластика и гума и Грађевински и неметални производи.

Са становишта спољнотрговинске размјене општина Лакташи спада међу важније општине у Републици Српској. Према подацима Спољнотрговинске коморе БиХ, обим спољнотрговинске размјене је са 774.417.000 КМ у 2020. години порастао на преко милијарду КМ (1.030.989 КМ), односно за око 255 милиона КМ (256.572.000 КМ) или око 33% (33,13%). Учешће у спољнотрговинској размјени Републике Српске је око 10% (9,88%). Вриједност извоза је преко 330.000 милиона (332.062.000 КМ) и у односу на 2020. годину (251.344.000 КМ) извоз је порастао за преко 80 милиона КМ (80.718.000КМ), односно за преко 30% (32,11%). Стопа покривености увоза извозом, у посматраном периоду, је уравнотежена и износи око **48% (47,51% у 2021. години; 48,05% у 2020. години)**. Учешће у извозу Републике Српске је око **7% (7,17%)**.²¹

И у области запослености Лакташи су у повољнијем положају у односу на друге општине (наредни гарфикон).

Кретање броја незапослених и запослених лица на подручју општине Лакташи

У 2021. години број запослених је достигао историјски максимум и у односу на 2020. годину порастао је за око осамсто лица (789), односно око 7% (7,34%). Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске, на подручју општине Лакташи у 2021. години просјечно²² је било запослено преко 11,5 хиљада - 11.532 лица (10.743 у 2020. години)²³, од чега је 4.576, односно око 40% (39,68%) особа

²¹ Према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске, који се разликују у односу на податке Спољнотрговинске коморе БиХ, обим спољнотрговинске размјене у 2021. години је преко милијарду КМ (1.020.513.288 КМ), што је у односу на 2020. годину (774.417 КМ) повећање од преко 234 милиона КМ (251.299.288 КМ), односно око 33% (132,67%), док је вриједност извоза у 2021. години била преко 360 милиона (362.210.375 КМ), што је у односу на 2020. годину (261.294.000 КМ) повећање од 100.916.375 КМ, односно око 40% (38,62%). Стопа покривености увоза извозом је 55,02% (51,44% у 2020. години) Учешће у спољнотрговинској размјени Републике Српске је око 10% (10,20%), а у извозу око 8% (8,18%).

²² Просјек на основу снимања запослености у марту (11.333 запослена лица у 2021. години; 10.741 у 2020. години) и септембру (11.732 запослена лица у 2021. години; 10.744 у 2020. години).

²³ Према подацима Пореске управе Републике Српске-Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса (ЈСНД)-Извјештај број осигураника по свим основима осигурања, на дан 31.12.2021. године, **према општини запослења, укупан број лица која имају статус запослених на подручју општине Лакташи**, а осигурани су по различитим основима осигурања је **10.995 (10.529** на дан 31.12.2020. године), **а према општини пребивалишта запослених лица 10.368** (9.943 на дан 31.12.2020. године). Према извјештају Бројност уплатиоца доприноса и њихових запослених на задатој општини према подацима из ЈСНД-а, стање на дан 31.12.2021. године, **на подручју општине је било запослено 11.018 лица** (10.848 на дан 31.12.2020.), од чега 9.326 код правних лица (9.231 на дан 31.12.2020. године) и 1.692 код предузетника (1.617 на дан 31.12.2020. године), **а у правним лицима и код предузетника са сједиштем на подручју општине запослено је 10.315 лица (10.448** лица на дан 31.12.2020. године), од чега 8.662 код правних лица (8.853 на дан 31.12.2020. године) и 1.653 код предузетника (1.595 на дан 31.12.2020. године). Према истом извору, а на основу Прегледа пореских обвезника са бројем запослених, **на подручју општине/града Лакташи у 2021. години у просјеку** (просјек на основу броја запослених на крају квартала) **је било запослено 10.810 лица** (9.988 лица у 2020. години), од чега 9.149 код правних лица (8.462 у 2020. години), а 1.661 код предузетника (1.526 у 2020. години).

женског пола (4.147, односно 38,60% у 2020. години), а 6.956, односно око 60% (60,32%) запослених лица је мушког пола (6.596, односно 61,40% у 2020. години). Од укупног броја запослених лица у 2021. години 9.906, односно око 86% (85,90%) је запослено код правних лица (9.205, односно 85,68% у 2020. години), а 1.626, односно око 14% (14,10%) код предузетника (1.538, односно 14,32% у 2020. години).

Структура запослених по подручјима дјелатности у 2020. и 2021. години приказна је у наредној табели (Табела 2.).

Табела 2. Структура запослених по подручјима дјелатности у 2020. и 2021. год.²⁴

Шифра	Назив подручја КД	Правна лица 2020	Предузетници 2020	Укупан број запослених 2020	Учешће дјелат. у укуп. броју запослених 2020 (%)	Правна лица 2021		Предузетници 2021		Укупан број запослених 2021		Учешће дјелат. у укуп. броју запослених 2021 (%)	Разлика у броју запослених (2021-2020)	Индекс укупно (2021/2020 *100)
						Ук.	Жене	Ук.	Жене	Ук.	Жене			
A	ПОЉОПРИВЕДА, ШУМАРСТВО И РИБОЛОВ	172	22	194	1,81	166	38	31	8	197	46	1,71	3	101,55
B	ВАЂЕЊЕ РУДА И КАМЕНА	19	0	19	0,18	17	3	0	0	17	3	0,15	-2	89,47
C	ПРЕРАЂИВАЧКА ИНДУСТРИЈА	3.279	427	3.706	34,50	3.624	1.670	452	127	4.076	1.797	35,34	370	109,98
D	ПРОИЗВОДЊА И СНАБДИЈЕВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ, ГАСОМ, ПАРОМ И КЛИМАТИЗАЦИЈА	109	0	109	1,01	78	15	0	0	78	15	0,68	-31	71,56
E	СНАБДИЈЕВАЊЕ ВОДОМ, КАНАЛИЗАЦИЈА, УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ И ДЈЕЛ. САНАЦИЈЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	128	7	135	1,26	133	23	7	2	140	25	1,21	5	103,70
F	ГРАЂЕВИНАРСТВО	1.040	94	1.134	10,56	1.094	170	114	7	1.208	177	10,48	74	106,53
G	ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО И НА МАЛО, ПОПРАВКА МОТОРНИХ ВОЗИЛА И МОТОЦИКАЛА	2.525	392	2.917	27,15	2.773	983	397	166	3.170	1.149	27,49	253	108,67
H	САОБРАЋАЈ И СКЛАДИШТЕЊЕ	429	115	544	5,06	514	114	134	6	648	120	5,62	104	119,12
I	ДЈЕЛ. ПРУЖАЊА СМЈЕШТАЈА, ПРИПРЕМЕ И ПОСЛУЖИВАЊА ХРАНЕ, ХОТЕЛ. И УГОСТ.	51	282	333	3,10	45	28	285	154	330	182	2,86	-3	99,10
J	ИНФОРМАЦИЈЕ И КОМУНИКАЦИЈЕ	36	6	42	0,39	31	8	6	1	37	9	0,32	-5	88,10
K	ФИНАНСИЈСКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ И ДЈЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА	67	1	68	0,63	67	48	1	0	68	48	0,59	0	100,00
L	ПОСЛОВАЊЕ НЕКРЕТНИМАМА	9	2	11	0,10	8	4	3	2	11	6	0,10	0	100,00
M	СТРУЧНЕ, НАУЧНЕ И ТЕХНИЧКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	74	65	139	1,29	83	31	65	38	148	69	1,28	9	106,47
N	АДМИНИСТРАТИВНЕ И ПОМОЋНЕ УСЛУЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	26	3	29	0,27	31	13	5	0	36	13	0,31	7	124,14
O	ЈАВНА УПРАВА И ОДБРАНА, ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ	314	2	316	2,94	304	129	0	0	304	129	2,64	-12	96,20
P	ОБРАЗОВАЊЕ	412	13	425	3,96	421	325	14	4	435	329	3,77	10	102,35
Q	ДЈЕЛАТНОСТИ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ И СОЦИЈАЛНОГ РАДА	420	2	422	3,93	426	327	2	2	428	329	3,71	6	101,42
R	УМЈЕТНОСТ, ЗАБАВА И РЕКРЕАЦИЈА	63	2	65	0,60	65	26	2	1	67	27	0,58	2	103,08
S	ОСТАЛЕ УСЛУЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	32	103	135	1,26	26	9	108	94	134	103	1,16	-1	99,26
	УКУПНО	9.205	1.538	10.743	100,00	9.906	3.964	1.626	612	11.532	4.576	100,00	789	107,34

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

Посматрано по дјелатностима Индустија (Вађење руда и камена, Прерађивачка индустрија и Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација) запошљава највећи број лица 4.171, односно 36,17% укупно запослених (3.834 лица, односно 35,69% укупно запослених у 2020. години), од чега је у подручју Прерађивачка индустрија запослено преко 4.000 лица (4.076 лица), односно око 35% (35,34%) укупно запослених, што је у односу на 2020. годину (3.706 лица, односно 34,50% укупно запослених) повећање броја запослених за 370 лица, односно за око 10% (9,98%). У оквиру Прерађивачке индустрије највише је запослених у гранама Електроиндустрија, Храна и пиће, Метална и машинска индустрија, Дрво и намјештај, Пластика и гума, Грађевински и неметални производи, те Текстил. У подручју

²⁴ Класификација дјелатности КД БиХ 2010 заснована на Статистичкој класификацији дјелатности у ЕУ, NACE Rev. 2.

Трговина запослено је 3.170 лица, односно око 27% (27,49%) укупно запослених (2.917, односно 27,15% укупно запослених у 2020. години), у подручју Грађевинарство 1.208 лица, односно преко 10% (10,48%) укупно запослених (1.134, односно 10,56% укупно запослених у 2020. години), док је у подручју Саобраћаја и складиштења запослено 648 лица, односно око 6% (5,62%) укупно запослених (544, односно 5,06% укупно запослених у 2020. години).

Према подацима ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске, Филијала Бања Лука, Биро Лакташи, просјечан број незапослених²⁵ у 2021. години (917 лица) у односу на 2020. годину (1.006 лица) се смањио за 89 лица, односно за око 9% (8,85%). Од укупног броја незапослених на крају 2021. године (909 лица), жена је 498, односно око 55% (54,79%), а мушкараца је 411 око 45% (45,21%).

У квалификационој структури запослених (9.906 лица-просјек запослених у правним лицима у 2021. години; 9.206 лица-запослени у правним лицима у септембру 2020. године) доминирају лица са ССС са учешћем од око 56% (55,82% у 2021. години; 56,30% 2020. години), а прате их КВ радници са учешћем од око 15% (14,94% у 2021. години; 15,27% у 2020. години) лица са ВСС-ом и више, такође са учешћем од око 15% (14,77% у 2021. години; 14,71% у 2020. години), док у квалификационој структури незапослених лица (909 - стање на дан 31.12.2021. године, 1.011 лица - стање на дан 31.12.2020. године) доминантну групу чине КВ радници око 37% (36,63 у 2021. години; 38,08% у 2020. години), а одмах затим лица са средњом стручном спремом око 29% (29,15% у 2021. години; 28,59% у 2020. години), па лица са ВСС и више око 21% (20,79% у 2021. години; 21,66% у 2020. години). Највише запослених лица је у доби од 35 до 54 године око 55% (54,68% у 2021. години; 55,61% у 2020. години), слиједе их запослена лица у доби до 34 године око 33% (32,98% у 2021. години, 32,60% у 2020. години), од чега већину чине млада лица до 30 година старости око 19% (19,20% у 2021. години; 19,11% у 2020. години), а затим лица са 55 и више година око 12% (12,34% у 2021. години; 11,79% у 2020. години), док у старосној структури незапослених лица млади до 30 година учествују са око 26% (26,07% у 2021. години; 27,80% у 2020. години), као и лица од 30 до 40 година (25,86% у 2021. години; 24,04% у 2020. години), лица од 40 до 50 година обухватају око 18% (18,48% у 2021. години; 18,79% у 2020. години), лица од 50 до 60 година око 20% (19,58% у 2021. години; 21,56% у 2020. години), лица од 60 до 65 година око 10% (10,01% у 2021. години; 7,81% у 2020. години) свих незапослених.

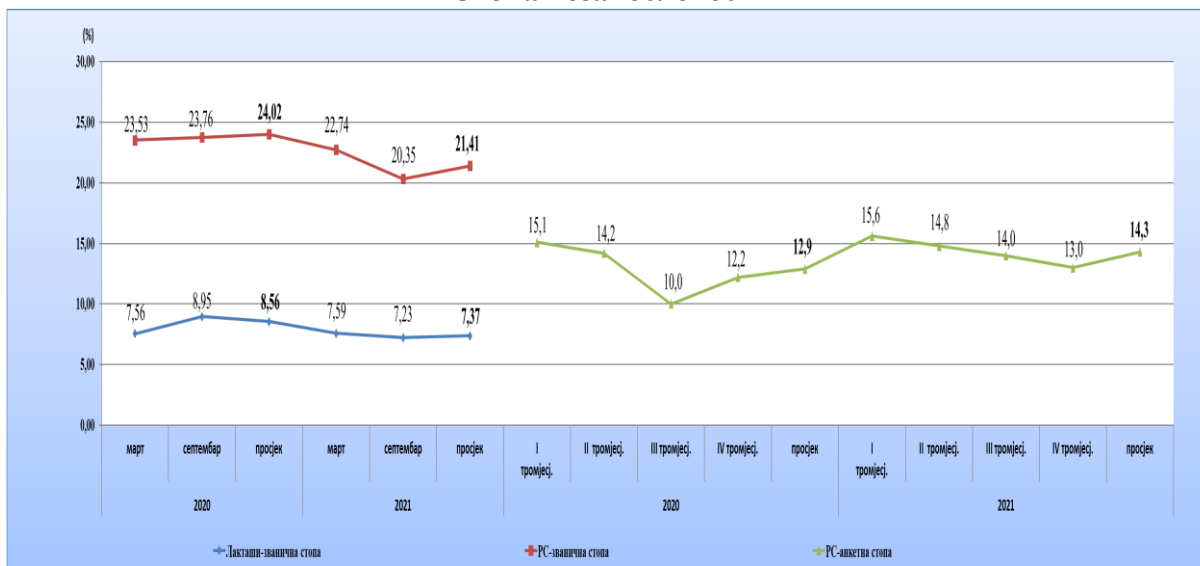
У укупном броју запослених на нивоу Републике Српске запослени на подручју општине Лакташи учествују са око 4% (4,13%), а у укупном броју незапослених лица са свега 1% (1,21%).

Административна (званична) стопа незапослености је међу најмањим у Републици Српској и у 2021. години износи око 7% (7,37% у 2021. години; 8,56% у 2020. години) и знатно је испод републичког просјека (21,41% у 2021. години; 24,02% у 2020. години), а с обзиром да је мања и од анкетне стопе незапослености на нивоу Републике Српске (14,3% у 2021. години; 12,9% у 2020. години), може се претпоставити да је и анкетна стопа²⁶ на нивоу општине/града мања од републичког просјека.

²⁵ Просјек на основу стања броја незапослених (активна понуда) на крају сваког мјесеца.

²⁶ За разлику од административне стопе која се израчунава на основу административних података о запослености и незапослености, анкетна стопа незапослености се заснива на прикупљеним подацима путем Анкете о радној снази (до 2020. године се проводила једном годишње, у априлу, а од 2020. године проводи се квартално), а има и шири обухват, јер у контингент запослених укључује и формално и неформално запослене, који су радили за плату или накнаду бар један сат у референтној седмици, као и неплаћене помажуће чланове домаћинства.

Стопа незапослености

Због развијености приватног сектора (привредних друштава и предузетника) на подручју општине који запошљава око 86% укупно запослених (85,70% у 2021. години; 85,04% у 2020. години), учешће јавног и осталих сектора у запошљавању је око 14% (14,30% у 2021. години; 14,96% у 2020. години) и релативно је мало у односу на ниво Републике Српске²⁷, што је, због виших плата у јавном сектору, условило да је просјечна нето плата на нивоу општине око 900 КМ (877 КМ у 2021. години; 844 КМ у 2020. години) и значајно је нижа у односу на републички просјек (1.004 КМ у 2021. години; 956 КМ у 2020. години). Мала и средња предузећа (по критерију броја запослених) и предузетници запошљавају близу 70%, док на велика предузећа отпада нешто више 30,00% запослених у приватном сектору.

По оствареним укупним приходима, бруто и нето добити и броју привредних друштва општина Лакташи заузима треће мјесто у Републици Српској (иза градова Бања Лука и Бијељина)²⁸, а по обиму спољнотрговинске размјене (трећа у увозу; пета у извозу)²⁹ и оствареном укупним приходима по становнику друго мјесто (иза Бања Луке), док по оствареној бруто и нето добити по становнику заузима шесто мјесто (иза општине Станари, Источни Стари Град, Источно Ново Сарајево, града Требиње и општине Доњи Жабари). По броју запослених је на 5. мјесту (иза градова Бања Лука, Бијељина, Приједор, Добој).³⁰

Предност општине Лакташи, поред геостратешког положаја и створеног имица предузетничког средишта је чињеница да је кроз издвајање значајних средстава из буџета за капиталне инвестиције константно побољшавала услове за живот становништва и развој привреде. Поред улагања у класичну инфраструктуру, нарочито су значајна улагања у предузетничку инфраструктуру (индустријска зона Александровац I и II), као и повољности које инвеститори добијају (ефикасност администрације приликом издавања дозвола и других докумената - ISO 9001:2015 стандард, БФЦ церификат за повољно пословно окружење, ниже административне

²⁷ На нивоу Републике Српске у 2021. години у приватном сектору је запослено 59,64% укупно запослених; (59,15% у 2020. години), а у јавном и осталим секторима 40,36% укупно запослених (40,85% у 2020. години).

²⁸ На нивоу БиХ по оствареном укупном приходу привреде Лакташи се налазе на 13. мјесту, а по броју привредних друштва и бруто добити општина Лакташи заузима 14 мјесто.

²⁹ На нивоу БиХ по обиму размјене, а на основу података за 2020. годину општина Лакташи заузима 12 мјесто (10 у увозу; 14 у извозу).

³⁰ Из разматрања, код свих показатеља, искључен Град Источно Сарајево, јер не представља јединствену административну цјелину, него је подјељен на општине за које се исказују појединачни показатељи.

таксе, финансијске повољности у виду смањења општинских накнада за изградњу производних и пољопривредних објеката и могућности плаћања обавеза у ратама и др.

Стварање повољних услова за инвестирање утицало је на значајан прилив капитала. У посљедњих неколико година на подручје општине је инвестирано преко 250.000.000 евра директних страних и домаћих инвестиција, а регистрован капитал у Лакташима има око 30 земаља свијета (што је преко 30% регистрованих земаља улагача у БиХ).

Атрактивност општине, као бизнис дестинације потврђује и присуство великих свјетских и регионалних компанија (Coca Cola; PepsiCo Investments; ОАО NeftaGazInkor, Perutnina Ptuj; Mahle Group; Kolektor CCL; Cablex Group; Agrokor; Sano и др.).

Закључак

Захваљујући степену развијености привреде (дугогодишњи статус развијене јединице локалне самоуправе; стопа запослености изнад републичког просјека) Лакташи су добили статус града и тако додатно ојачали имиџ средине, која је атрактивна, како за инвеститоре, тако и за становнике који се досељавају на њено подручје. Привредна кретања у општини Лакташи у 2021. години указују на уравнотежен привредни развој уз висок ниво привредне активности (мјерене укупним приходом), али и на значајне проблеме који отежавају пословање привреде.

Привреда општине Лакташи у 2021. години показала је позитивна кретања у финансијском пословању уз раст укупних прихода повећање оствареног финансијског резултата, повећан ниво спољнотрговинске размјене, уз раст извоза и уравнотежену покривеност увоза извозом. И даље су присутни проблеми задужености и недовољне ликвидности привреде, немогућност обезбјеђења повољних извора финансирања, тешкоће у реализацији производа и наплати потраживања. Структура привреде се није битније измјенила у односу на 2020. годину. Водеће дјелатности су Индустрија, Трговина, и Грађевинарство. Највећи укупан приход је остварен у подручју Прерађивачка индустрије, чиме је након дугог низа година престигла Трговину, док по броју привредних друштава и оствареном финансијском резултату предност има Трговина, а по оба показатеља слиједи их Грађевинарство. Прерађивачка индустрија и даље има највећи број запослених радника. У области пољопривредне производње и поред потенцијала и значајних улагања није дошло до битнијих помака, а искориштеност туристичких потенцијала и даље је мала. Дошло је до смањења броја незапослених и раста запослености, али и даље је присутан тренд одласка кадрова, прије свега младих образованих кадрова на рад у иностранство. Присутан је проблем ниског нивоа практичних знања стечених у школама, те значајнијег учешћа незапослених жена и лица преко 50 година старости. Потребно је подићи ниво подстицаја за запошљавање, посебно за тешко запошљива лица, стимулисати пројекте за посебне видове предузетништва (женског, омладинског и социјалног), јачати механизам прилагођавања радне снаге потребама тржишта рада, чему ће значајно допринијети изградња средњошколског центра, стварати услове за привлачење нових инвестиција заснованих на новим технологијама базираним на запошљавању лица са вишим степеном образовања, успоставити модел субвенционисања послодаваца за вријеме пробног рада радника као и практичне наставе ученика и студената.

Обезбјеђење континуираног привредног раста, од чије динамике и структуре зависи обезбјеђење квалитетног запошљавања, основни је задатак у наредном периоду. У том смислу потребно је локални економски развој усмјерити у правцу конкурентних и извозно орјентисаних индустрија заснованих на савременим технолош. рјешењима, образованим кадровима и производима и услугама са већом доданом вриједношћу и које ће оптимално искористи локалне ресурсе, али и потакнути развој других области прије свега пољопривреде и туризма. Овакав приступ захтјева наставак процеса стварања бољих услова за развој бизниса, кроз развој физичке и висококвалитетне предузетничке инфраструктуре (опремљене пословне зоне, инкубатори, бизнис центри и др.), привлачење домаћих и страних инвестиција, успостављање нових ланаца додане вриједности, подстицање иновација, примјене знања у развоју производа, улагања у нову технологију, увођење стандарда квалитета, али и обуку пољопривредних произвођача и пословних субјеката за кориштење средстава из доступних европских и других фондова, подстицање запошљавања и развоја предузетништва. Прилике за развој треба тражити и у регионалном повезивању са сусједним општинама, нарочито у области руралног развоја. Потребно је развијати пројекте и подстицати бизнисе везане за енергетску ефикасност, посебно у свјетлу могућности добијања средстава из фондова Европске Уније.

Обрађивач
Одјелење за привреду и друштвене дјелатности

Предлагач
Градоначелник